ZANA ZOLTÁN

Bodza úr

Baka Istvánnak

... Ahogy töprengve ballagok hazafelé, és egyre beljebb az esti szürkületbe, egyszer csak mellettem terem Bodza úr, és mélységesen sajnálkozva a Csapat vereségén, és ugyanakkor őszintén bizonygatva, hogy ő a kiesést, a nagy szégyent már nem érti meg, tapintatosan apám halálára tereli a szót, akinek a haverja volt, és aztán finoman sort kerít az örökségre is, hogy nincs-e valami felesleges, hogy az apámnak mindig olyan rendes ruhái voltak, és én meghívtam Bodza urat, hogy másnap jöjjön el hozzám, és apám holmijából választhat magának, ami éppen megtetszik neki, és mert kitartóan ostromolt, ragaszkodott hozzá, bementünk áldomásra a Vak Koldusba, az ő törzshelyére, ahová az utóbbi időben beteg apámmal én is egyre többet jártam, és óra múlva Bodza úr nekibátorodva ajánlatot tett a ház megvételére, azzal a megjegyzéssel, hogy ő most egyelőre fizetni nem tud, de talált valamit, valami nagyon értékeset, amiért hamarosan nagyobb összeg üti a markát, és azzal a kikötéssel, hogy az egészet úgy ahogy van, elszállítjuk a Szőlős Kertekből a város másik végébe, az ő fából készült Palotájának a helyére, melyet majd mi ketten felgyújtunk, és hagymát és szalonnát és kolbászt sütünk nyárson a hatalmas izzó parázstömeg felett. És én, nem is értem, miért, hitetlenkedve megkérdeztem Bodza úrtól, hogy ennek az egybeszállításnak a feltételei komolyan teljesíthetők-e, mert szerintem a dolog nem olyan egyszerű, mire Bodza úr nagyot csuklott, és húzva egyet a sörösüvegből az asztal lapjához koccintotta, aztán elmesélte azt az esetet, amikor régen, fiatalabb korában egy kocát emelt ki a Kenderáztatóból, és mintegy igazolásul rámszegezte tekintetét, hogy ugyebár az alapgondolat helyes, mert először maga ereszkedett víz alá, és hol átölelve, hol alámerülve próbálta felemelni, a partra tenni az állatot, de aztán hazaszaladt, és a háborúból való ballont, a palackokat s egy rögtönzött kenderhevedert talicskára vetve visszasietett a helyszínre, és addigra már a Gömböc is megadta magát holtfáradtan, úszott a vízen és engedelmesen tűrte, hogy Bodza úr a köteleket a hasa alatt átfűzze s lábaihoz kötözze, és aztán a parton belobbantva a PB-gázt, és felnyitva a hőballont, mint alkalmi esernyőt, a Gömböc néhány perc múlva emelkedni kezdett, majd hálásan röfögve Bodza úr mellett földet ért. És Bodza úr ingatva nagy, kerek fejét, igen, igen, ez így volt, kiitta a sörét és újabb üveget húzott maga elé. Bicskájával felpattintotta a kupakot, és én néztem őt, és vártam, mint La Roche Guyonban Cézanne Fanny levelére, amelyet a lány sohase írt meg, és ezért Paul napokat bolyongott a Szajna völgyében, és mert Bodza úr is néma maradt, de szájához érintve bütykös mutatóujját jelezte kérését, én bátortalanul megkínáltam egy Kossuthtal, és közben a gyufa lángja és a felszálló füst mögül, arról az oldalról, ahol én ültem, megkérdeztem. Gondolja, hogy a Gömböc után az apám házával is sikerülhet?... És Bodza úr, tüdejében nagy szertartással cirkulál-

tatva az első slukkot, jelentőségteljesen bólogatott, és megigazítva fején karimátlan nemezkalapját, türelmesen így szólt. Hiszen csak annyi a dolgunk, hogy elkészítsünk holnaputánra mindent: láda szeget, ácskapcsokat, kalapácsokat, fejszéket, különböző fűrészeket, faragjunk hatalmas akácékeket, emelőket, hántsunk szilaj gerendákat, szerezzünk pájszereket, köteleket, csigákat, ásókat, kapákat, vésőket, acélbakokat, amelyek majd a megemelt falakat tartják, és persze hatalmas hőballont és ha nem sikerülne, majd ő segít, mert akkora kell, hogy az egész házat a magasba emelje, és egy belsped-kocsira való PB-gázt, mert ahogy becsüli, lesz az olyan 50 t is, ha éppenséggel nem több... És ahogy beszélt, észrevettem Bodza úr arcán valamilyen belső derűt, és úgy éreztem, az ő legtitkosabb énjét, miként az apámét is, meggyötörték az emberi sors viszontagságai, azt a zűrös lelket, ahová az ember saját nyughatatlanságától és mások elől menekül, és láttam, hogy ehhez a belső derűhöz csak az juthat el, aki életének végéhez közeledve köntörfalazás nélkül tekint vissza szenvedésekben bővelkedő életére, és akkor az ablak felé fordulva, a kinti sötétségben megpillantottam Montgolfier Mestert, és hallottam, amint utasításait adja fenn a levegőégben, és én egyre engedem az óriási ballonba a felforrósított levegőt, az égő PB-gázt a palackokból, és emelkedünk a Szőlős Kertek fölé, egyre feljebb és feljebb, és egy alkalmas fuvallata a keleti széláramnak elragad bennünket Bodza úr kertje felé, és szállunk, úszunk a világ legnagyobb és legszebb kék szemgolyójában, a csipátlan égben, magasan a Város felett, és felmérve pontosan a távolságot, miképpen a Victoria Hotel szobájából Csontváry a Nagy Látlat hosszúságát, és a Baalbeket költőileg kiegészítő áldozókő méretét az akropoliszkörnyéki kőbányában, lassan ereszkedni kezdtünk Bodza úr Palotájára, és nem zavart bennünket, ahogyan a Festőt se izgatta, hogy „csak" odaképzelte a Nagy Cédrusfát a bokrok, az erdőirtás, a fenyő- és ciprusfák eredeti helyére, mert szerkesztési okokból átfogalmazta némiképpen a tájat, és a helyüket kissé módosította, miképpen mi is feladtuk a Vak Koldusban az egyetlen nézőpont szigorát, és szimbolikus teret kapcsoltunk össze a kvázi-valóságos térszerkezettel, és ültünk egymás mellett, egymás közelében. Montgolfier Mester és én, és nem éreztem, hogy valami is hatalmas lehetne elválasztani bennünket, miként Jákobot az angyaltól az időbeli távolság olyan kegyetlenül elválasztja, hogy ők ketten csak álomban találkozhattak, mert más időben léteznek, és Dávid és Saul között is áthidalhatatlan szakadék tátong, de mi ott voltunk egymás mellett, mérhetetlen közelségben, és találkozhattunk Csoliék játékával a zene természetfeletti síkjában, ahol bölcs és bolond egyre megy, de aztán hirtelen csend támadt és éreztem, hogy zuhanunk, én és Bodza úr, merthogy a Bolond Saul király se térhet vissza a valódi időbe, és a zene csak annak lehetőségét adja, hogy ne érezze magát az ember száműzöttnek, és én ráhelyeztem a tekintetemet Bodza úrnak a kezeire, és mintha Margaretha Trip kezeit látnám, mesélni kezdenek nekem, és újabb bort és pálinkát és sört hozattam ki Sanyival, és amíg vártunk, az élet melegségéről s elevenségéről meséltek nekem azok a kezek, és a görcsberántó reumáról, és fintorogva az igazi halálról, mely nem egyformán érinti meg a testet, hogy bizonyos tagjait sietteti a síron túli világ felé, és mesélt Bodza úr Siető Keze a belső romlásról, a hideg s kemény és szervetlen anyag keletkezéséről, és Valdes Léal Sevillai Garridadjára gondolok, de lehet, hogy ő gondol énrám, a hulla különböző bom-

lási fázisaira, amely szörnyűséges és ugyanakkor nagyszerű is, persze, mert Rembrandthoz hasonlíthatatlan a hátborzongató s mégis kegyelmes látvány, mert Rembrandtnál már a halál beállta előtt kezdődik a bomlás, mert ahogyan a fák is gyanútlan virágzásukban hanyatlanak, és amikor visszazuhanva a törékeny álomból a kegyetlen-kemény valóság asztalához éppen szólni akartam Bodza úrnak, hogy most már hazakísérem, kissé bizonytalan testtartással felállt, megemelte felém csonka, fehér nemezkalapját, és igen, hallottam, azt mondta nekem érthetően, Rembrandt van Rijn, és én alig eszmélve felálltam az asztaltól, közelebb léptem volna a félhomályban Bodza úrhoz, hogy alaposan szemügyre venném, mire ő lassú nomádjárással megindult a Vak Koldus sötét füsterdején által, és akkor én valóban megláttam Rembrandt Mestert, igen, láttam, ahogy utolsó heteiben magányosságát csillapítva hosszú sétautakat tesz, amelyek számára összekötötték az eget s földet, lába elé hengerítve nedves füvek s folyondárok és virágok pompás szőnyegét, és nem himbálózott övén a diópáccal teli üvegcse, és a metszett bambuszbotok se csapódtak hozzá, mert nincs szüksége a reprodukált világra, hiszen magában őriz mindent, hogy azonosult életével, és megtörtént az ember s az isten, az ember s a természet nagy kibékülése. És akkor mintha félútról szeretetteljesen visszamosolygott volna, mint aki még utoljára vállalja lelkes, álmodozó ifjúságát, elvakult hiúságát és a fájdalmakat, amit az érzékiségek és fájdalmak embere önmagától és másoktól elszenvedett, és néztem, ahogy kilép ebből a halálhoz és istenhez vezető öregségerdőből, és mindent maga mögött hagyott a másik oldalon, ott, ahol én is álltam tétován, és lénye megkönnyebbülve minden haszontalan tehertől lebegett a Végtelen s az Örökkévalóság mezsgyéjén, mint a régi Rembrandt, kerek állal, nagy orral és fehér hajjal, amelyet finom s könnyű glória keretez, és még utolszor visszafordult, Swift kegyetlen vidámsága villant a száján, és intett, hogy mennék vele, de látva tehetetlenségemet, hogy megbabonázva a Vak Koldus mocskos kövezetében gyökeret vert a lábam, halkan belekezdett a Nunc dimittisbe, Simeon dalába, aki tudja, mi a fény s az árnyék, mi a tisztánlátás és a vakság, mi az élet és a halál, és lassan, mint az, ami nem fény, elfogyott, eltűnt, örökre eltűnt szemeimnek...

...Néhány nappal később az udvaron egy talicskát találtam, rajta súlyos csomag és gyűrött papírszeletkén nehéz kezekkel rótt sorok, hogy ezekért a kincsekért ebben a Városban senki és semmit nem hajlandó fizetni, amiért a gazdája az elúszott vételárat az én jószándékomra bízza, és ahogy leemeltem a talicskáról az istenadtanehéz ajándékot, és az udvari világítás fényénél eloldozva a spárgát s kifonva az acéldrótot felbontottam, döbbenten láttam, hogy Bodza úr 1 q Hals-reprodukciót küldött Az aggok menhelyének előljáróiból. És akkor hirtelen földet megremegtető robajjal láng csapott az égbe a Város egy kültelki udvarából, és tüzes karmait az esti sötétségbe eresztve, a mennybolton zengve, a csillagtalan holdudvarnak egy óriási hőballon emelkedett, és miközben elborította fényességével a Várost, mint ismeretlen elébe világító magnéziumfáklya, egy eltévedt felleget, melléhez szorította néma harmonikáját a hallgatag, konok telihold...